

ЗАКОН

О УЏБЕНИЦИМА

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређује се припремање, одобравање, избор, издавање, повлачење и праћење уџбеника и уџбеничког комплета, приручника и наставних материјала и додатних наставних средстава за основну и средњу школу (у даљем тексту: школа).

На припремање, одобравање, издавање и повлачење дидактичких средстава и дидактичких игровних средстава и помагала за предшколско васпитање и образовање и школу, као и њихово праћење током коришћења у васпитно-образовном раду, сходно се примењују одредбе овог закона.

Припремање, одобравање и издавање уџбеника за установу која обавља делатност високог образовања уређује се општим актом високошколске установе, у складу са посебним законом.

Термини употребљени у овом закону који су изражени у мушком граматичком роду подразумевају природни мушки и женски род лица на која се односе.

Уџбеник и уџбенички комплет

Члан 2.

Уџбеник је основно дидактички обликовано наставно средство, у било ком облику или медију, које се користи у образовно-васпитном раду у школи за стицање знања, вештина, формирање вредносних ставова, подстицање критичког размишљања, унапређења функционалног знања и развој интелектуалних и емоционалних способности ученика и полазника, а чији су садржаји утврђени наставним планом и програмом и који је одобрен у складу са овим законом.

Уџбенички комплет чини уџбеник и друго наставно средство за одређени предмет, односно наставну област или модул (у даљем тексту: предмет) у одређеном разреду, а састав уџбеничког комплета утврђен је Планом уџбеника.

Друго наставно средство може да буде саставни део уџбеничког комплета и доприноси остваривању циљева датог предмета, прати уџбеник и користи се за савладавање, проверу и проширивање знања стечених коришћењем уџбеника и зависно од предмета и разреда може бити:

- 1) радна свеска;
- 2) збирка задатака;
- 3) географски атлас, историјски атлас, зидна карта и сл;
- 4) збирка текстова, репродукција докумената, уметничких дела, фотографија, илустрација, цртежа и сл;
- 5) нотни запис;
- 6) дигитални запис;

- 7) практикум за вежбе;
- 8) аудио запис;
- 9) аудио-визуелни запис;
- 10) материјал за конструкторско обликовање;
- 11) речник за страни језик.

Уџбеник и уџбенички комплет (у даљем тексту: уџбеник) по правилу садржи електронски додатак, који помаже ученику у самосталном савладавању, провери и проширивању знања, вештина и ставова или као подстицај за креативни рад и који је одобрен у складу са овим законом.

Уџбеник на језику и писму националне мањине

Члан 3.

Уџбеником на језику и писму националне мањине сматра се:

- 1) уџбеник на језику и писму националне мањине који је издат на територији Републике Србије;
- 2) уџбеник на језику и писму националне мањине који је превод уџбеника одобреног на српском језику;
- 3) додатак уз уџбеник који се користи за реализацију прилагођеног дела наставног програма за предмете од значаја за националну мањину;
- 4) уџбеник на језику и писму националне мањине издат у иностраној држави, који је одобрен у складу са овим законом.

Одредбе овог закона које се односе на уџбеник, сходно се примењују и на додатак уз уџбеник за предмете од значаја за националну мањину.

Уџбеник са прилагођеним садржајем и/или форматом

Члан 4.

Ученици са сметњама у развоју користе уџбеник чији је садржај и/или формат прилагођен њиховим способностима, потребама и могућностима.

Ученици са инвалидитетом користе уџбенике чији је формат односно писмо прилагођено њиховим потребама.

Начин прилагођавања садржаја и формата уџбеника из ст. 1. и 2. овог члана, прописује министар надлежан за послове образовања (у даљем тексту: министар).

Додатно наставно средство и наставно помагало

Члан 5.

Додатно наставно средство је друго наставно средство које доприноси остваривању циљева датог предмета, прати уџбеник и може да се користи за савладавање, проверу и проширивање знања стечених коришћењем уџбеника и самостални рад ученика и које је усклађено са програмом предмета, а није прописано као саставни део уџбеничког комплета. Додатно наставно средство може бити и приручник за наставника.

Наставно помагало је наставно средство које се користи у образовно-васпитном раду деце и ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом.

Дидактичко средство и дидактичко игровно средство

Члан 6.

Дидактичко средство и дидактичко игровно средство које се користи у васпитно-образовном раду у предшколској установи, школи и школама за образовање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом јесу дидактички обликовани садржаји, у било ком облику или медију, према узрасту деце и ученика: сликовнице, радни листови, књиге за децу, енциклопедије, играчке, музичке играчке, музички инструменти, играчке са механизмом за покретање, аудиовизуелна средства и други предмети и материјали.

Приручник и наставни материјал

Члан 7.

Приручник и наставни материјал представља наставно средство, у било ком облику или медију, које се користи за стицање знања, вештина, формирање вредносних ставова и развој интелектуалних и емоционалних способности ученика и полазника, чији садржај прати наставни план и програм и који је одобрен у складу са овим законом.

Приручник и наставни материјал може се користити:

- 1) за стручне предмете у стручним и уметничким школама, уз уџбеник или самостално, чији садржај омогућава да се нова достигнућа у научној, уметничкој, односно стручној области непосредно примене у образовно-васпитном раду;
- 2) у основном образовању одраслих за подучавање, заједничко и самостално учење, вежбање и самопроцењивање;
- 3) за образовање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом и који су припремљени у складу са способностима, потребама и могућностима ученика и користе се у образовно-васпитном раду у школи за заједничко и самостално учење и вежбање.

План набавке додатних наставних средстава

Члан 8.

Школа је обавезна да у оквиру Годишњег плана рада предвиди потребна додатна наставна средства која се користе у образовно-васпитном раду.

Одлуку о потреби за додатним наставним средствима доноси наставничко веће на образложени предлог стручних већа за област предмета.

Додатна наставна средства су саставни део библиотечко-информационе грађе и извора, у складу са законом.

Финансирање уџбеника средствима буџета Републике Србије

Члан 9.

У циљу омогућавања једнаке доступности образовања и васпитања ученицима и полазницима из социјално/материјално угрожених породица, Влада може, у складу са расположивим средствима буџета Републике Србије, да донесе одлуку о финансирању набавке и доделе, односно суфинансирању набавке, уџбеника, приручника и наставних материјала, за наредну школску годину.

Влада, ради обезбеђивања уџбеника и приручника и наставних материјала за основну школу на језицима националних мањина и за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом, може донети одлуку о финансирању односно суфинансирању припреме и/или набавке и доделе тих уџбеника, приручника и наставних материјала, које је јавни издавач обавезан да припреми, у складу са овим законом.

Уколико, уџбеник и приручник и наставни материјал из става 2. овог члана не буде одобрен, Влада може донети одлуку о финансирању односно суфинансирању припреме и/или набавке и доделе тих уџбеника, приручника и наставних материјала приватног издавача за које се изјаснио највећи број ученика одређене генерације, а које је приватни издавач обавезан да припреми, у складу са овим законом.

Влада, ради обезбеђивања доступности свих уџбеника и приручника и наставних материјала утврђених планом уџбеника, може донети одлуку о финансирању, односно суфинансирању припреме и/или набавке и доделе недостајућих уџбеника, приручника и наставног материјала за ученике и полазнике са сметњама у развоју и инвалидитетом, припаднике националне мањине, као и за стручне предмете у стручним и уметничким школама, у складу са овим законом.

Одлуком из става 1. овог члана Влада утврђује:

- 1) ниво и врсту образовања, разред и предмет за који ће се финансирати, односно суфинансирати уџбеници, приручници и наставни материјали;
- 2) услове и критеријуме на основу којих ученик, односно полазник остварује право на финансирање, односно суфинансирање.

Избор и набавка уџбеника, приручника и наставних материјала утврђених одлуком из става 1. овог члана, врши се у складу са овим законом и законом који уређује област јавних набавки.

Употреба језика и писма

Члан 10.

Уџбеник, приручник и наставни материјал, додатно наставно средство, дидактичко и дидактичко игровно средство штампа се на српском језику и ћириличком писму.

Изузетно, приручник и наставни материјал за стручне предмете у стручним и уметничким школама и електронски додатак уз уџбеник, могу бити штампани на српском језику и латиничном писму, уколико је начин излагања садржаја наставног програма одређене стручне области, услед коришћења Међународног система јединица, у функцији бољег представљања и разумевања садржаја.

Уџбеник, приручник и наставни материјал, додатно наставно средство, дидактичко и дидактичко игровно средство штампа се и на језику и писму националне мањине када се образовно-васпитни рад изводи на том језику.

За децу, ученике и одрасле са сметњама у развоју и инвалидитетом уџбеник, приручник и наставни материјал, додатно наставно средство, дидактичко и дидактичко игровно средство издаје се у складу са потребама и могућностима деце, ученика и полазника, како на српском, тако и на језику и писму националних мањина.

За извођење образовно-васпитног рада са децом, ученицима и одраслима оштећеног вида, уџбеник, приручник и наставни материјал, додатно наставно средство, дидактичко и дидактичко игровно средство издаје се на Брајевом писму, у електронској форми или форматима који су прилагођени (садржај целе стране штампан увећано, фотографија обрађена за потребе слабовидих ученика, фотографска увећања, рељефни цртежи, схеме, карте, звучни запис односно други облик и медиј).

Уџбеник страног језика штампа се на одговарајућем страном језику и писму.

Одредбе овог члана сходно се примењују и на електронски додаток.

Једнаке могућности и забрана дискриминације

Члан 11.

Уџбеник, приручник и наставни материјал, електронски додаток уз уџбеник, додатно наставно средство, дидактичко и дидактичко игровно средство својим садржајем и обликом треба да омогуће спровођење принципа једнаких могућности.

Уџбеник, приручник и наставни материјал, електронски додаток уз уџбеник, додатно наставно средство, дидактичко и дидактичко игровно средство својим садржајем или обликом не смеју да дискриминишу или доводе у нераванправан положај групе и појединце или да подстичу на такво понашање, у складу са законом којим се уређује забрана дискриминације.

II. ИЗДАВАЧИ УЏБЕНИКА

Члан 12.

Издавање уџбеника, приручника и наставног материјала, додатног наставног средства, дидактичког и дидактичког игровног средства може да обавља јавно предузеће (у даљем тексту: јавни издавач), друго правно лице или предузетник који је регистрован за издавачку делатност.

Јавни издавач обавезан је да припрема рукописе уџбеника за све предмете у основној школи и дидактичка средства за припремни предшколски програм, на српском и на језику националне мањине, као и уџбенике који се штампају са прилагођеним садржајем и/или форматом за ученике са инвалидитетом и сметњама у развоју, осим за ученике у инклузивном образовању.

Приручник и наставни материјал за стручне предмете у стручним и уметничким школама може да издаје и удружење стручних и уметничких школа.

Приручник и наставни материјал за ученике и одрасле са сметњама у развоју и инвалидитетом може да издаје и удружење школа за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом и струковно удружење дефектолога.

Приручник и наставни материјал за образовање одраслих може да издаје и удружење школа које реализује програме основног образовања одраслих.

III. ПРИПРЕМАЊЕ УЏБЕНИКА

Утврђивање плана уџбеника

Члан 13.

Планом уџбеника прописују се уџбеници по предметима, областима и нивоима образовања, који се користе у образовно-васпитном раду.

За стручне предмете у стручним школама, за полазнике у основном образовању одраслих и за образовање ученика са сметњама у развоју поред уџбеника, планом уџбеника може се прописати и приручник и наставни материјал.

Планом уџбеника дефинише се састав уџбеничког комплета, водећи се принципом да је свака компонента уџбеничког комплета неопходан услов за остваривање циљева одређеног наставног предмета. Свака компонента уџбеничког комплета има јасну функцију, а све компоненте комплета чине кохерентну целину.

Национални просветни савет, на предлог Завода за унапређивање образовања и васпитања (у даљем тексту: Завод) доноси план уџбеника основног и средњег општег и уметничког образовања и васпитања, општеобразовних предмета средњег стручног образовања и васпитања и образовања одраслих.

Национални просветни савет, уз прибављено мишљење Завода, доноси план уџбеника за верску наставу, на предлог Комисије за верску наставу, образоване у складу са прописима о основном и средњем образовању и васпитању.

Национални просветни савет, на предлог Завода и националног савета националне мањине, доноси план уџбеника на језику и писму националних мањина и уџбеника за предмете од интереса за националне мањине.

Савет за стручно образовање и образовање одраслих на предлог Завода доноси план уџбеника за стручне предмете у стручним школама.

План уџбеника доноси се истовремено са доношењем наставног плана и програма, односно када се утврди потреба за изменом постојећег плана уџбеника.

Предлог из ст. 4–7. овог члана, Завод истовремено доставља Националном просветном савету, односно Савету за стручно образовање и образовање одраслих (у даљем тексту: Надлежни савет) и Министарству.

Ако Надлежни савет не донесе план уџбеника у року од 45 дана од дана достављања предлога Завода, план уџбеника доноси министар.

Надлежни савет дужан је да о разлозима за непоступање из става 10. овог члана поднесе извештај Народној скупштини, односно Влади.

План уџбеника објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије – Просветном гласнику” и на званичној интернет страници министарства надлежног за послове образовања (у даљем тексту: Министарство).

Садржина плана уџбеника

Члан 14.

План уџбеника садржи:

- 1) наслов уџбеника за сваки ниво образовања и врсту школе, по разредима и предметима;
- 2) наслов приручника и наставних материјала за сваки ниво образовања и врсту школе, по разредима и предметима;
- 3) језик и писмо на коме се штампа уџбеник, односно приручник и наставни материјал;
- 4) облик и медиј у коме се користи уџбеник;
- 5) препоручен број страна, односно обим уџбеника.

Стандарди квалитета уџбеника

Члан 15.

Ради постизања квалитетног и уравнотеженог образовања и васпитања, заснованог на тековинама и достигнућима савремене науке, прилагођеног психофизичким узрасним и личним образовним потребама сваког детета, ученика и одраслог, уџбеник мора да буде усклађен са Стандардима квалитета уџбеника (у даљем тексту: Стандарди).

Стандарди представљају услове који се односе на садржину, педагошко-психолошке захтеве, дидактичку и методичку обраду, језичке захтеве, израду, графичку, ликовну и техничку опремљеност уџбеника, зависно од облика, медија и намене.

Национални просветни савет на предлог Завода утврђује Стандарде и упутство о њиховој примени за:

- 1) уџбенике;
- 2) електронски додатак;
- 3) приручнике и наставне материјале;
- 4) додатна наставна средства, дидактичко и дидактичко игровно средство.

Испуњеност Стандарда представља основ за доношење стручне оцене квалитета рукописа уџбеника (у даљем тексту: Стручна оцена), стручног мишљења о рукопису приручника и наставног материјала, додатног наставног средства, дидактичког и дидактичког игровног средства и експертског мишљења.

Листа уџбеника

Члан 16.

Министарство сваке четврте године објављује јавни позив за подношење захтева за одобравање уџбеника (у даљем тексту: Јавни позив).

У случају доношења новог наставног плана и програма, Министарство објављује Јавни позив и пре рока из става 1. овог члана, водећи рачуна о времену потребном за припрему новог уџбеника, роковима за подношење захтева и почетку примене новог наставног плана и програма.

Време за припрему уџбеника у случају доношења новог наставног плана и програма не може бити краће од 60 дана.

Јавни позив садржи податке о наслову уџбеника по нивоима образовања, врсти школе, разреду и предмету, облику, препорученом броју

страна, односно обиму уџбеника, највишој малопродајној цени уџбеника са ПДВ-ом, медију, језику и писму на ком се штампа, року и начину за подношење захтева и расписује се најкасније до 1. марта године у којој се објављује Листа одобрених уџбеника (у даљем тексту: Листа).

Сви уџбеници за које је расписан Јавни позив и који су одобрени у складу са овим законом, истовремено се увршћују у Листу.

Листа се објављује на званичној интернет страници Министарства, најкасније до 31. децембра школске године у којој се објављује Каталог уџбеника (у даљем тексту: Каталог).

Листа садржи следеће податке:

- 1) наслов уџбеника;
- 2) назив предмета, разред и врста школе за коју је уџбеник намењен;
- 3) име аутора уџбеника;
- 4) број и датум издавања решења о одобравању уџбеника;
- 5) језик и писмо на коме се штампа уџбеник;
- 6) пун назив издавача.

Издавач је дужан да у року од 15 дана од дана објављивања Листе, достави свим школским управама најмање један примерак уџбеника, ради обезбеђивања доступности уџбеника школама у поступку избора.

У случају из става 2. овог члана, Листа се ажурира и пре рока из става 6. овог члана.

Изузетно, уколико на Јавни позив, ниједан издавач не поднесе захтев за одобравање уџбеника за одређени предмет на српском и језику и писму националне мањине, Министарство налаже јавном издавачу да припреми недостајуће уџбенике и одређује рок у којем је обавезан да поднесе захтев за њихово одобравање на српском језику, превод на језик и писмо националне мањине и издање чији је садржај и/или формат прилагођен ученицима са сметњама у развоју и инвалидитетом.

Каталог уџбеника

Члан 17.

Министарство сваке четврте године објављује Каталог.

У Каталог се увршћују уџбеници са Листе, и то:

- 1) уџбеници за исти предмет у истом разреду које су изабрале школе које похађа најмање 5% ученика одређене генерације. Уколико је након изјашњавања школа изабрано више од шест уџбеника са процентом већим од 5%, у Каталог се увршћује шест уџбеника са највећим процентом. Уколико је након изјашњавања школа изабрано мање од три уџбеника са процентом већим од 5%, у Каталог се увршћују три уџбеника са највећим процентом;
- 2) уџбеници за предмете за које је одобрено три или мање уџбеника, независно од избора школа;
- 3) уџбеник чији је садржај и формат прилагођен ученицима са сметњама у развоју и уџбеник чији формат односно писмо је прилагођено ученицима са инвалидитетом.

За наставу која се изводи на језику националне мањине, у Каталог се увршћују сви уџбеници на језику и писму националне мањине, који се налазе на Листи.

Под одређеном генерацијом ученика у смислу става 2. тачка 1) овог члана подразумевају се сви ученици на територији Републике Србије који похађају наставу из предмета за који се бира уџбеник у школској години у којој се објављује Каталог.

Министар, у складу са ст. 2. и 3. овог члана, доноси одлуку о уџбеницима који ће бити уврштени у Каталог.

Каталог се објављује најкасније до 20. априла школске године у којој се објављује Листа, на званичној интернет страници Министарства и у „Службеном гласнику Републике Србије – Просветном гласнику”.

Каталог садржи следеће податке:

- 1) наслов уџбеника;
- 2) назив предмета, разред и врста школе за коју је уџбеник намењен;
- 3) име аутора уџбеника;
- 4) број и датум издавања решења о одобравању уџбеника;
- 5) језик и писмо на коме се штампа уџбеник;
- 6) пун назив издавача.

Уџбеници одобрени и изабрани након доношења новог наставног плана и програма, у складу са овим законом, накнадно се увршћују у Каталог.

Министарство води електронски регистар, који поред података из става 7. овог члана, садржи и податке о називу школа и броју ученика који користе изабрани уџбеник.

Забрањено је школи да користи уџбеник који није уврштен у Каталог.

Каталог приручника и наставних материјала

Члан 18.

Министарство, по потреби, објављује јавни позив за подношење захтева за одобравање приручника и наставних материјала.

Јавни позив из става 1. овог члана садржи податке о наслову приручника и наставних материјала, по нивоима образовања, врсти школе, разреду и предмету, облику, највишој малопродајној цени приручника и наставних материјала са ПДВ-ом, медију, језику и писму на ком се штампа, начину и року за подношење захтева.

Приручници и наставни материјал одобрени у складу са овим законом увршћују се у Каталог приручника и наставних материјала.

Каталог из става 3. овог члана садржи:

- 1) приручнике и наставне материјале за стручне предмете у стручним и уметничким школама;
- 2) приручнике и наставне материјале за основно образовање одраслих;
- 3) приручнике и наставне материјале са прилагођеним садржајем и/или форматом за ученике и одрасле са сметњама у развоју и инвалидитетом.

Каталог из става 3. овог члана Министарство објављује и редовно ажурира на својој званичној интернет страници, а објављује се и на званичној интернет страници Завода и Надлежног савета.

Каталог из става 3. овог члана садржи следеће податке:

- 1) наслов приручника и наставног материјала;
- 2) назив предмета, разред и врста школе за коју је приручник и наставни материјал намењен;
- 3) име аутора приручника и наставних материјала;
- 4) број и датум издавања решења о одобравању приручника и наставног материјала;
- 5) језик и писмо на коме се штампа приручник и наставни материјал;
- 6) пун назив издавача.

Забрањено је школи да користи приручник и наставни материјал који није уврштен у Каталог из става 3. овог члана.

**Листа додатних наставних средстава, наставних помагала,
дидактичких средстава и дидактичких игровних средстава**

Члан 19.

Додатна наставна средства, наставна помагала, дидактичка средства и дидактична игровна средства, одобрена у складу са овим законом, увршћују се у Листу додатних наставних средстава, наставних помагала, дидактичких средстава и дидактичких игровних средстава.

Уџбеници који се налазе на Листи, а нису увршћени у Каталог, на захтев издавача могу да се уврсте у Листу из става 1. овог члана и користе се искључиво као додатно наставно средство.

Листу из става 1. овог члана Завод објављује и редовно ажурира на својој званичној интернет страници.

Листа из става 1. овог члана садржи следеће податке:

- 1) наслов додатног наставног средства, наставног помагала, дидактичког средства и дидактичког игровног средства;
- 2) назив предмета, разред и врста школе, односно предшколске установе за коју су додатно наставно средство, наставно помагало, дидактичко средство и дидактичко игровно средство намењени;
- 3) име аутора додатног наставног средства, наставног помагала, дидактичког средства и дидактичког игровног средства;
- 4) број и датум издавања решења о одобравању додатног наставног средства, наставног помагала, дидактичког средства и дидактичког игровног средства;
- 5) језик и писмо на коме се штампа додатно наставно средство, наставно помагало, дидактичко средство и дидактичко игровно средство;
- 6) пун назив издавача.

IV. ОДОБРАВАЊЕ УЏБЕНИКА, ПРИРУЧНИКА И НАСТАВНИХ МАТЕРИЈАЛА, ДОДАТНИХ НАСТАВНИХ СРЕДСТАВА, НАСТАВНИХ ПОМАГАЛА, ДИДАКТИЧКИХ СРЕДСТАВА И ДИДАКТИЧКИХ ИГРОВНИХ СРЕДСТАВА

Подношење захтева за одобравање уџбеника

Члан 20.

Захтев за одобравање уџбеника издавач подноси Министарству у року који је утврђен Јавним позивом.

Захтев за одобравање уџбеника, осим у школској години у којој се објављује јавни позив и школској години у којој се објављује Листа, издавачи могу поднети сваке године у року од 30 дана, почев од 1. септембра.

Уџбеници који су одобрени на основу поднетог захтева из става 2. овог члана, могу се користити као додатно наставно средство у складу са чланом 19. став 2. овог закона и увршћују се у Листу одобрених уџбеника након објављивања наредног Јавног позива, уколико наставни план и програм није промењен.

Захтев за одобравање уџбеника на језику и писму националне мањине чији национални савет има седиште на територији аутономне покрајине, подноси се органу аутономне покрајине надлежном за послове образовања (у даљем тексту: Покрајински секретаријат).

Уколико је планом уџбеника за наставни предмет предвиђен уџбенички комплет, издавач обавезно истовремено подноси захтев за одобравање свих компоненти уџбеничког комплета и електронског додатка, уколико га садржи.

Уз захтев, издавач подноси у штампаној и електронској форми:

- 1) графички, ликовно и технички обликован рукопис уџбеника у пет примерака;
- 2) елаборат у пет примерака;
- 3) одлуку надлежног органа издавача о усвајању рукописа уџбеника;
- 4) сагласност издавача да ће штампати уџбеник на језику и писму националне мањине у случају избора тог уџбеника;
- 5) сагласност издавача да ће у случају избора тог уџбеника, исти штампати са прилагођеним садржајем и/или форматом за ученике са сметњама у развоју који похађају наставу у школама за ученике са сметњама у развоју;
- 6) сагласност издавача да ће у случају избора тог уџбеника, исти штампати у прилагођеном формату за ученике са инвалидитетом;
- 7) сагласност издавача да ће омогућити наставницима ученика у инклузивном образовању да без накнаде користе садржаје уџбеника који је изабрала њихова школа ради прилагођавања уџбеника према индивидуалном образовању за ученике са сметњама у развоју;
- 8) сагласност издавача да се његов уџбеник уврсти у Каталог, у складу са чланом 17. овог закона;
- 9) изјаву о томе да ли је неко од чланова Листе оцењивача рукописа уџбеника (у даљем тексту: Листа оцењивача) аутор уџбеника тог издавача, лице запослено код издавача, ангажовано или пословно повезано са њим, укључујући и друге облике плаћене сарадње, да

није повезан са одговорним лицем издавача, односно да не постоје други законом прописани услови за његово изузеће.

Елаборат из става 6. тачка 2) овог члана обавезно садржи референце и истраживања коришћена у припреми рукописа, опис електронског додатка и начин праћења квалитета уџбеника.

Издавач који подноси захтев за одобравање уџбеника за верску наставу, доставља и позитивно мишљење Комисије за верску наставу.

Уз захтев за одобравање рукописа уџбеника штампаног на језику и писму припадника националне мањине, издавач доставља претходну сагласност националног савета националне мањине и превод тог уџбеника на српски језик, осим за уџбеник матерњег језика. За тачност превода одговоран је издавач.

Уколико издавач подноси захтев за одобравање уџбеника који је уврштен у важећу Листу, а није дошло до промене наставног плана и програма за тај предмет, сходно се примењују одредбе овог закона које се односе на ново издање уџбеника, осим одредаба које се односе на таксу.

Министарство доставља Заводу четири примерка рукописа уџбеника и елабората у штампаној и електронској форми у року од 10 радних дана од дана истека рока за достављање рукописа уџбеника утврђеног Јавним позивом.

Покрајински секретаријат доставља установи надлежној за послове унапређења и развоја стручно-истраживачког рада у области предшколског, основног и средњег образовања и васпитања на територији аутономне покрајине (у даљем тексту: Покрајински завод), четири примерка рукописа уџбеника на језику и писму националне мањине и елабората у штампаној и електронској форми у року од 10 радних дана од дана истека рока за достављање рукописа уџбеника утврђеног Јавним позивом.

Издавач обезбеђује да захтев за одобравање уџбеника и достављени материјал из става 6. овог члана не садржи имена аутора рукописа.

Издавач који подноси захтев за одобравање превода одобреног уџбеника са српског на језик и писмо националне мањине, доставља одобрени уџбеник на српском језику, превод тог уџбеника на језик и писмо националне мањине и претходну сагласност националног савета националне мањине. За тачност превода одговоран је издавач. Уколико национални савет националне мањине не достави одговор издавачу у року од 45 дана од дана достављања захтева издавача за давање претходне сагласности сматраће се да је дао сагласност.

Издавач који подноси захтев за одобравање прилагођеног садржаја и/или формата одобреног уџбеника за ученике са сметњама у развоју који похађају школу за ученике са сметњама у развоју, доставља одобрени уџбеник и уџбеник са прилагођеним садржајем и/или форматом.

Издавач који подноси захтев за одобравање прилагођеног садржаја и/или формата одобреног уџбеника за ученике са инвалидитетом, доставља одобрени уџбеник и уџбеник са прилагођеним садржајем и/или форматом.

Захтев за одобравање уџбеника из ст. 14–16. овог члана издавач подноси Министарству у року од 90 дана од дана пријема обавештења о избору уџбеника.

Поступак одобравања уџбеника из ст. 14–16. овог члана спроводи се сходно одредбама овог закона које се односе на ново издање уџбеника.

Уз захтев издавач подноси и доказ о уплаћеној такси за Стручну оцену.

Висину таксе за Стручну оцену утврђује министар, на предлог Завода.

Средства од такси из става 19. овог члана, приход су буџета Републике Србије и уплаћују се на рачун прописан за уплату јавних прихода.

Листа оцењивача рукописа уџбеника

Члан 21.

Избор лица са одговарајућим образовањем и компетенцијама која ће учествовати у оцењивању квалитета рукописа уџбеника врши министар, на основу јавног позива, а на предлог посебне комисије за избор Листе оцењивача.

Министар именује посебну комисију за избор чланова Листе оцењивача, која има 11 чланова, и то: три члана која предлаже Национални просветни савет, једног члана којег предлаже Савет за стручно образовање и образовање одраслих, два члана која предлаже Завод, једног члана којег предлаже Покрајински завод, једног члана којег предлаже Покрајински секретаријат и три члана које предлаже Министарство. Чланови посебне комисије за избор Листе оцењивача морају бити стручњаци из области образовања и васпитања.

На основу избора из става 1. овог члана министар формира Листу оцењивача.

Листа оцењивача објављује се на званичној интернет страници Министарства, и садржи:

- 1) име и презиме оцењивача;
- 2) степен и врсту образовања;
- 3) стручну биографију (радно искуство у струци, подаци о стручним радовима и учешћу на пројектима/скуповима у области образовања и васпитања);
- 4) ниво и врсту образовања и предмет за који је изабран као оцењивач.

Чланови Листе оцењивача не могу бити лица која су аутори уџбеника за основну и средњу школу, као ни лица запослена, ангажована или пословно повезана са издавачем уџбеника, укључујући и друге облике плаћене сарадње, односно не могу да постоје други законом прописани услови за њихово изузеће, о чему достављају изјаву.

У Листу оцењивача именују се лица са:

- 1) одговарајућим високим образовањем, која поседују компетенције из одређеног предмета односно стручне области;
- 2) одговарајућим високим образовањем која поседују компетенције из методике струке/одговарајућег предмета/стручне области;
- 3) одговарајућим образовањем која реализују образовно-васпитни рад из одређеног предмета, односно стручне области (наставник);
- 4) одговарајућим образовањем, која поседују компетенције у складу са специфичним потребама одређеног предмета, стручне области односно нивоа образовања, врсте уџбеника, узраста и потреба и могућности деце, ученика и одраслих (психолог, дефектолог, андрагог, стручњак за информационо-комуникационе технологије, лингвиста за страни језик и језик националне мањине и др.).

Чланови Листе оцењивача морају да имају најмање две године радног искуства у струци.

Завод од чланова Листе оцењивача формира Комисију за оцену рукописа уџбеника (у даљем тексту: Комисија), за сваки предмет по нивоима и врсти образовања.

У Комисију се именује најмање по један члан из става 6. тач. 1)–3) овог члана и најмање један члан који је запослен у Заводу, односно Покрајинском заводу.

У Комисију, по потреби могу бити именована и лица из става 6. тачка 4) овог члана.

У Комисију која оцењује рукописе уџбеника који се штампају са прилагођеним садржајем и/или форматом за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом, именује се и дефектолог, а у Комисију која оцењује рукописе уџбеника за ученике првог циклуса основног образовања и васпитања, психолог.

У Комисију која оцењује рукописе уџбеника на језику и писму националне мањине именује се и стручњак за одговарајући језик и писмо националне мањине.

У Комисију која оцењује рукопис уџбеника који има електронски додатак именује се и стручњак за информационо-комуникационе технологије.

Министарство води рачуна о довољној заступљености оцењивача за све предмете на свим нивоима образовања и по потреби расписује јавни позив за попуну Листе оцењивача.

Начин и поступак избора лица на Листу оцењивача, програм обуке за оцењиваче, етички кодекс лица која учествују у поступку одобравања уџбеника и поступак именовања чланова Комисије, прописује министар.

Стручна оцена

Члан 22.

Комисија даје стручну оцену, која садржи позив на испуњеност стандарда прописаних актом из члана 15. став 3. овог закона.

Завод доставља Комисији рукописе уџбеника из члана 20. став 11. овог закона у року од 15 дана од дана пријема рукописа уџбеника.

Комисија даје образложену Стручну оцену и доставља је Заводу у року од 90 дана од дана пријема рукописа уџбеника.

Комисија, пре доношења Стручне оцене, може једном вратити издавачу рукопис уџбеника на дораду, ради отклањања мањих недостатака, уз детаљно образложење уочених недостатака.

Издавач је дужан да исправи недостатке и тако исправљени рукопис у пет примерака у електронској и штампаној форми врати Комисији у року од осам дана од дана пријема рукописа, при чему се овај рок урачунава у рок из става 3. овог члана.

Уколико издавач не достави исправљени текст рукописа уџбеника у року из става 5. овог члана, сматра се да је одустао од захтева за одобравање рукописа уџбеника, о чему Завод обавештава Министарство.

Завод на основу образложене Стручне оцене даје предлог да се прихвати или одбије захтев за одобравање рукописа уџбеника.

Предлог из става 7. овог члана, заједно са образложеном Стручном оценом, као и примерком исправљеног рукописа уџбеника из става 5. овог члана, Завод доставља Министарству и издавачу, најкасније у року од 15 дана од дана пријема Стручне оцене.

Све Стручне оцене објављују се на званичној интернет страници Завода, истовремено са објављивањем Листе.

Уколико Завод не достави Министарству предлог из става 7. овог члана, министар ће у року од осам дана од дана истека рока за достављање предлога, затражити од Завода да у року од три дана од дана пријема захтева достави Стручну оцену.

Стручну оцену из става 10. овог члана министар доставља издавачу у року од три дана од дана пријема. Министар на основу Стручне оцене, а без предлога Завода доноси решење којим се одобрава уџбеник односно одбија захтев за одобравање рукописа уџбеника.

Издавач доставља Министарству имена аутора у року од три дана од дана пријема Стручне оцене, а уколико је издавач поднео захтев за експертизу рукописа уџбеника, у року од 3 дана од дана пријема експертског мишљења.

Забрањено је издавачу да контактира и врши утицај на чланове Комисије у току поступка давања Стручне оцене.

Начин и поступак давања Стручне оцене прописује министар.

Подношење захтева за одобравање рукописа приручника и наставних материјала, додатних наставних средстава, наставних помагала, дидактичких средстава и дидактичких игровних средстава

Члан 23.

Захтев за одобравање рукописа приручника и наставних материјала издавач подноси Министарству, односно Покрајинском секретаријату.

Захтев за одобравање додатних наставних средстава, наставних помагала, дидактичких средстава и дидактичких игровних средстава, издавач подноси Заводу, односно Покрајинском заводу.

Уз захтев из ст. 1. и 2. овог члана издавач подноси прилоге сходно одредбама члана 20. овог закона.

Захтев из става 1. овог члана подноси се на основу јавног позива из члана 18. став 1. овог закона, а када постоји потреба за усклађивањем приручника и наставних материјала са новим научним, техничким и технолошким достигнућима из области предмета, захтев се подноси најкасније до 15. маја текуће године за наредну школску годину.

Захтев из става 2. овог члана подноси се једном годишње у року од 30 дана, почев од 1. септембра текуће године за наредну школску годину.

Министарство, односно Покрајински секретаријат доставља Заводу, односно Покрајинском заводу четири примерка рукописа приручника и наставних материјала у штампаној и електронској форми у року од 15 дана од дана пријема.

Уз захтев издавач подноси доказ о уплаћеној такси за стручно мишљење.

Висину таксе за стручно мишљење утврђује министар, на предлог Завода.

Средства од такси из става 7. овог члана приход су буџета Републике Србије и уплаћују се на рачун прописан за уплату јавних прихода.

**Поступак одобравања приручника и наставних материјала,
додатних наставних средстава, наставних помагала,
дидактичких средстава и дидактичких игровних средстава**

Члан 24.

Стручно мишљење о квалитету рукописа приручника и наставних материјала даје комисија коју из реда запослених формира Завод, односно Покрајински завод.

Стручно мишљење о квалитету додатних наставних средстава, наставних помагала, дидактичких средстава и дидактичких игровних средстава даје комисија коју из реда запослених формира Завод, односно Покрајински завод.

Уколико у Заводу, односно Покрајинском заводу нису запослена лица са одговарајућим образовањем, могу се ангажовати лица са Листе оцењивача.

Стручно мишљење из става 1. овог члана, са предлогом да се рукопис приручника и наставног материјала одобри или не одобри, Завод, односно Покрајински завод доставља Министарству, односно Покрајинском секретаријату и издавачу у року од 45 дана од дана пријема рукописа.

На основу стручног мишљења из става 2. овог члана, Завод, односно Покрајински завод одобрава додатна наставна средства, наставна помагала, дидактичка средства и дидактичка игровна средства у року од 45 дана од дана пријема рукописа.

Начин и поступак давања стручног мишљења из ст. 1. и 2. овог члана прописује министар.

Експертиза рукописа уџбеника

Члан 25.

Издавач који није сагласан са Стручном оценом, може у року од осам дана од дана пријема Стручне оцене поднети Министарству захтев за експертизу рукописа уџбеника.

Захтев из става 1. овог члана Министарство доставља Надлежном савету у року од осам дана од дана пријема.

Надлежни савет образује стручну комисију од чланова са Листе оцењивача, који нису били чланови Комисије за уџбеник за који је поднет захтев за експертизу, о чему прибавља информацију од Завода.

Стручна комисија из става 3. овог члана врши експертизу рукописа на основу Стандарда и даје образложено експертско мишљење у писаној форми, које Надлежни савет у року од 45 дана од дана пријема захтева из става 1. овог члана доставља Министарству.

На поступак експертизе рукописа приручника и наставних материјала сходно се примењују одредбе овог члана.

Трошкове експертизе рукописа уџбеника сноси издавач.

Поступак експертизе рукописа уџбеника спроводи се сходно одредбама подзаконског акта из члана 22. став 14. овог закона.

Забрањено је издавачу да контактира и врши утицај на чланове стручне комисије из става 3. овог члана у току поступка давања експертског мишљења.

Висину таксе за трошкове експертизе рукописа уџбеника утврђује министар.

Средства од такси из става 9. овог члана, приход су буџета Републике Србије и уплаћују се на рачун прописан за уплату јавних прихода.

Сукоб интереса

Члан 26.

У поступку одобравања рукописа уџбеника, приручника и наставних материјала, додатних наставних средстава, наставних помагала, дидактичких средстава и дидактичких игровних средстава, лице које учествује у поступку давања Стручне оцене, стручног мишљења, односно експертског мишљења, пре почетка рада потписује изјаву да није аутор уџбеника за основну и средњу школу, да није запослен код издавача уџбеника, ангажован или пословно повезан са њим, укључујући и друге облике плаћене сарадње, да није повезан са одговорним лицем издавача, односно да не постоје други законом прописани услови за његово изузеће.

Одговорним лицем издавача из става 1. овог члана сматра се лице овлашћено за заступање и уредник.

Постојање услова из става 1. овог члана утврђује по службеној дужности или на захтев државног органа, правног или физичког лица:

- 1) министар приликом формирања Листе оцењивача, на основу изјаве из члана 21. став 5. овог закона;
- 2) Завод приликом формирања Комисије, на основу изјаве из члана 21. став 5. овог закона и изјаве из става 1. овог члана;
- 3) Завод и Надлежни савет приликом формирања стручне комисије за експертизу, на основу изјаве из члана 21. став 5. овог закона и изјаве из става 1. овог члана.

Уколико се утврди да је члан Листе оцењивача, који је учествовао у поступку давања стручне оцене, стручног мишљења, односно експертског мишљења, дао нетачну изјаву из члана 21. став 5. овог закона и става 1. овог члана, брише се са Листе оцењивача и не може поново бити именован.

Надлежност за одобравање уџбеника

Члан 27.

Министар одобрава уџбеник на предлог Завода, односно на основу експертског мишљења уколико је спроведен поступак експертизе.

Министар одобрава уџбеник за верску наставу, на предлог Завода и на основу позитивног мишљења Комисије за верску наставу, односно на основу експертског мишљења уколико је спроведен поступак експертизе.

Министар одобрава уџбеник на језику и писму националне мањине, на предлог Завода и на основу претходне сагласности националног савета националне мањине, односно на основу експертског мишљења, уколико је спроведен поступак експертизе.

**Надлежност за одобравање приручника и наставних
материјала, додатних наставних средстава, наставних
помагала, дидактичких средстава и дидактичких игровних
средстава**

Члан 28.

Министар одобрава приручнике и наставне материјале, на предлог Завода.

Завод одобрава додатна наставна средства, наставна помагала, дидактичка средства и дидактичка игровна средства.

**Надлежност за одобравање уџбеника, приручника и
наставних материјала, додатних наставних средстава,
наставних помагала, дидактичких средстава и дидактичких
игровних средстава на језику и писму националне мањине на
територији аутономне покрајине**

Члан 29.

Покрајински секретаријат одобрава уџбеник, приручник и наставни материјал на језику и писму националне мањине чији национални савет националне мањине има седиште на њеној територији, на предлог Покрајинског завода, односно на основу експертског мишљења уколико је спроведен поступак експертизе, на основу претходне сагласности националног савета националне мањине, и то:

- 1) уџбеник, приручник и наставни материјал на језику и писму националне мањине који је издат на територији Републике Србије;
- 2) додатак уз уџбеник који се користи за реализацију прилагођеног дела наставног програма за предмете од значаја за националну мањину;
- 3) уџбеник на језику и писму националне мањине који је превод уџбеника одобреног на српском језику;
- 4) уџбеник на језику и писму националне мањине издат у иностранству.

Покрајински завод одобрава додатна наставна средства, наставна помагала, дидактичка средства и дидактичка игровна средства на језику и писму националне мањине чији национални савет националне мањине има седиште на територији аутономне покрајине.

Поступак из става 1. овог члана спроводи се сходно одредбама члана 22. овог закона.

Поступак из става 2. овог члана спроводи се у складу са актом из члана 24. став 5. овог закона.

Покрајински секретаријат року од осам дана од дана доношења решења о одобравању уџбеника, приручника и наставног материјала доставља Министарству обавештење о одобреним уџбеницима, приручницима и наставном материјалу из става 1. овог члана.

Покрајински завод у року од осам дана од дана доношења решења о одобравању додатних наставних средстава, наставних помагала, дидактичких средстава и дидактичких игровних средстава доставља Заводу обавештење о одобреним додатним наставним средствима, наставним помагалима,

дидактичким средствима и дидактичким игровним средствима из става 2. овог члана.

Уџбенике, приручнике и наставни материјал из става 1. овог члана Министарство увршћује у Листу, односно у каталог из члана 18. овог закона.

Додатна наставна средства, наставна помагала, дидактичка средства и дидактичка игровна средства на језику и писму националне мањине из става 2. овог члана Завод увршћује на листу из члана 19. овог закона.

Садржина решења о одобравању уџбеника

Члан 30.

Министар, односно Покрајински секретаријат доноси решење о одобравању уџбеника у року од 15 дана од дана пријема предлога из члана 22. став 7. овог закона, односно експертског мишљења из члана 25. став 4. овог закона.

Решење из става 1. овог члана садржи:

- 1) наслов уџбеника;
- 2) назив предмета, као и разред и врсту школе за коју је уџбеник намењен;
- 3) име аутора;
- 4) језик и писмо на коме се штампа уџбеник;
- 5) пун назив издавача;
- 6) позив на образложену стручну оцену коју је дала Комисија, односно предлог Завода, односно Покрајинског завода да се рукопис уџбеника одобри.

Уколико је издавач поднео захтев за експертизу рукописа уџбеника, решење садржи и позив на експертско мишљење, које се доставља у прилогу решења из става 1. овог члана и чини његов саставни део.

Решење из става 1. овог члана коначно је у управном поступку.

Завод, односно Покрајински завод доноси решење о одобравању превода одобреног уџбеника са српског на језик и писмо националне мањине, прилагођавању садржаја и/или формата одобреног уџбеника, приручника и наставног материјала, додатних наставних средстава, наставних помагала дидактичких средстава и дидактичких игровних средстава, сходно одредбама овог члана.

Садржина решења о одбијању захтева за одобравање рукописа уџбеника

Члан 31.

Министар, односно Покрајински секретаријат, доноси решење о одбијању захтева за одобравање рукописа уџбеника након истека рока за подношење захтева за експертизу из члана 25. став 1, односно у року од 15 дана од дана пријема експертског мишљења.

Решење из става 1. овог члана садржи:

- 1) наслов рукописа уџбеника;

- 2) назив предмета, као и разред и врсту школе за коју је рукопис уџбеника припремљен;
- 3) име аутора;
- 4) језик и писмо на коме је рукопис уџбеника припремљен;
- 5) пун назив издавача;
- 6) позив на образложену Стручну оцену коју је дала Комисија, односно предлог Завода, односно Покрајинског завода да се рукопис уџбеника не одобри.

Уколико је издавач поднео захтев за експертизу рукописа уџбеника, решење садржи и позив на експертско мишљење, које се доставља у прилогу решења из става 1. овог члана и чини његов саставни део.

Решење из става 1. овог члана коначно је у управном поступку.

Завод, односно Покрајински завод доноси решење о одбијању захтева за одобравање превода одобреног уџбеника са српског на језик и писмо националне мањине, прилагођавања садржаја и/или формата одобреног уџбеника, рукописа приручника и наставног материјала, додатних наставних средстава, наставних помагала дидактичких средстава и дидактичких игровних средстава, сходно одредбама овог члана.

Обустава поступка одобравања уџбеника

Члан 32.

Ако се током поступка за одобравање уџбеника правноснажном одлуком утврди да је повређено ауторско право, министар доноси закључак о обустављању поступка, а ако је уџбеник одобрен, повлачи се из употребе на крају школске године у којој се доноси решење о повлачењу уџбеника.

Ако се у судском или другом поступку донесе одлука којом се одређује привремена мера забране издавања и употребе уџбеника министар доноси закључак о прекиду поступка, а ако је уџбеник одобрен повлачи се из употребе на крају школске године у којој се доноси решење о повлачењу уџбеника.

Решење, односно закључак из ст. 1. и 2. овог члана коначни су у управном поступку.

V. ИЗБОР, ОДРЕЂИВАЊЕ НАЈВИШЕ МАЛОПРОДАЈНЕ ЦЕНЕ СА ПДВ-ОМ И ПРАЋЕЊЕ УЏБЕНИКА

Избор уџбеника

Члан 33.

Школа са Листе бира најмање три уџбеника за сваки предмет у сваком разреду, које рангира према приоритету у посебном списку, који је саставни део одлуке о избору уџбеника, о чему обавештава Савет родитеља.

Уколико се на Листи налазе три или мање уџбеника школа бира један уџбеник.

Одлуку о избору уџбеника доноси наставничко веће на образложен предлог стручних већа за области предмета, односно стручних актива наставника разредне наставе.

Одлуку о избору уџбеника на језику и писму националне мањине доноси наставничко веће на образложен предлог стручних већа за области предмета, односно стручних актива наставника разредне наставе који изводе наставу на језику националне мањине.

Одлуку о избору уџбеника са прилагођеним садржајем и/или форматом доноси наставничко веће на образложени предлог стручних већа за области предмета, односно стручних актива наставника разредне наставе.

Ученици са сметњама у развоју и инвалидитетом у инклузивном образовању, користе уџбенике које је изабрала школа у складу са одлуком из ст. 2–4. овог члана.

У свим одељењима истог разреда исте школе, за исти наставни предмет по правилу се користи исти уџбеник једног издавача.

Одлуку из ст. 3–5. овог члана школа доставља Министарству најкасније до 20. марта године у којој се објављује Каталог.

Уколико уџбеник који је изабрала школа не буде објављен у Каталогу, школа има обавезу да у року од пет радних дана од дана објављивања Каталога изабере други уџбеник са списка из става 1. овог члана који је увршћен у Каталог, односно други уџбеник из Каталога уколико ниједан уџбеник из списка из става 1. овог члана није увршћен у Каталог, и о томе обавести Министарство.

Уколико на Листи нема одобрених уџбеника за наставу на језику и писму националне мањине, односно уџбеника са прилагођеним садржајем и/или форматом, издавач чији уџбеник има највећи проценат у Каталогу, обавезан је да тај уџбеник преведе на одговарајући језик и писмо националне мањине, односно да обезбеди уџбеник са прилагођеним садржајем и/или форматом.

Уколико школа не достави одлуку о избору уџбеника, Министарство ће у року од пет радних дана од дана истека рока из ст. 8. и 9. овог члана, донети одлуку да се у школи користе уџбеници из Каталога који су најзаступљенији на територији надлежне школске управе.

Коначну одлуку о уџбеницима који ће се користити у школи наредне четири школске године, школа објављује на огласној табли и обавезујућа је за све који изводе образовно-васпитни рад.

Податке о уџбеницима из одлуке из става 12. овог члана школа уноси у електронски регистар уџбеника, у складу са чланом 17. став 9. овог закона.

Списак изабраних уџбеника, заједно са образложеним предлогом, школа трајно чува у документацији, у складу са законом.

Члан 34.

Наставник чини тежу повреду радне обавезе уколико од ученика захтева да купи додатно наставно средство.

Посредовање школе и запослених у продаји уџбеника уз надокнаду, није дозвољено и санкционише се у складу са законом.

Школа, уз сагласност Савета родитеља, може без накнаде, да помогне у обезбеђивању свих изабраних уџбеника, уколико се тиме родитељима олакшава прибављање потребних уџбеника.

Издавачу је забрањено да учини, а предшколској установи, школи и запосленом да прими сваку донацију, поклон или репрезентацију, учињену на непосредан или посредан начин, у било ком износу или облику.

Донацијом, поклоном или репрезентацијом из става 4. овог члана не сматра се представљање уџбеника у трајању од највише једног радног дана које мора бити реализовано у просторијама школе, репрезентације мале вредности (оловке, календари, блокови за писање), као и бесплатни примерци уџбеника које издавач даје школи ради реализације избора уџбеника.

Одређивање највише малопродајне цене уџбеника, приручника и наставних материјала са ПДВ-ом

Члан 35.

Министар, на основу предлога Комисије за одређивање највише малопродајне цене уџбеника, приручника и наставних материјала са ПДВ-ом сваке године доноси одлуку о највишој малопродајној цени уџбеника, приручника и наставних материјала са ПДВ-ом, најкасније до 15. марта текуће године за наредну школску годину.

Комисију из става 1. овог члана, која има седам чланова, од којих су три стручњаци из области издаваштва (представник јавног и два представника других издавача), један из Министарства, један из органа надлежног за послове трговине и један из органа надлежног за заштиту потрошача и стручњак за економске науке којег предлаже социјално-економски савет, именује министар.

Одлука из става 1. овог члана објављује се на званичној интернет страници Министарства.

Изузетно од става 1. овог члана, у години у којој се објављује Јавни позив, одлука из става 1. овог члана објављује се најкасније на дан објављивања Јавног позива.

Највиша малопродајна цена уџбеника и приручника и наставних материјала са ПДВ-ом, који се штампа на језику и писму националне мањине, односно са прилагођеним садржајем и/или форматом за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом, не може бити већа од највише малопродајне цене уџбеника и приручника и наставних материјала са ПДВ-ом на српском језику који је преведен, односно чији се садржај и/или формат прилагођава.

Забрањено је издавачу да уџбеник, приручник и наставни материјал продаје по цени већој од цене утврђене одлуком из става 1. овог члана.

Критеријуме за формирање највише малопродајне цене уџбеника, приручника и наставних материјала са ПДВ-ом, као и начин рада Комисије из става 1. овог члана заједнички прописују министар надлежан за послове образовања и министар надлежан за послове трговине.

Праћење уџбеника

Члан 36.

Издавачи имају обавезу да кроз унутрашњи систем контроле прате квалитет својих уџбеника, прибављају мишљења корисника уџбеника и евиденцију о праћењу стављају на увид јавности.

Квалитет уџбеника и резултате коришћења у образовно-васпитном раду континуирано прати Завод.

VI. ИЗДАВАЊЕ УЏБЕНИКА

Обавезе издавача уџбеника

Члан 37.

Министарство, најкасније до 30. марта школске године у којој се објављује Каталог, доставља издавачима обавештење о исходу избора уџбеника који могу бити уврштени у Каталог, односно у року од три дана у случају из члана 33. став 9. овог закона.

Издавач је дужан да у року од седам дана од дана пријема обавештења из става 1. овог члана, за сваки уџбеник достави Министарству бланко соло меницу евидентирану у регистру меница који води Народна банка Србије са крајњим роком доспећа од четири године од дана издавања, са меничним овлашћењем у висини износа који покрива производну цену тиража тог уџбеника за једну школску годину, а уколико издавач у Каталогу има 10 или више уџбеника, доставља бланко соло меницу са меничним овлашћењем у висини износа од 10.000.000,00 динара. У случају да дође до активирања менице, издавач је у обавези да у року од осам дана од дана подношења менице на наплату Министарству достави нову бланко соло меницу са меничним овлашћењем у висини износа који покрива производну цену тиража тог уџбеника за једну школску годину, односно износа од 10.000.000,00 динара.

Уколико издавач не достави Министарству меницу, уџбеник неће бити уврштен у Каталог. Школе које су изабрале уџбеник издавача који није доставио меницу користиће следећи изабрани уџбеник, у складу са чланом 33. овог закона, а уколико у Каталогу, односно у Листи нема другог одобреног уџбеника за тај предмет, Министарство ће наложити јавном издавачу да припреми недостајући уџбеник и одредити рок у којем је обавезан да поднесе захтев за одобравање тог уџбеника.

Обавеза издавача чији је уџбеник уврштен у Каталог, осим обавеза утврђених прописима о издавању публикација, је да:

- 1) објави уџбеник према рукопису који је одобрен;
- 2) обезбеди уџбенике у довољном броју примерака према исказаним потребама школа и корисника, за четири наредне школске године од године у којој је објављен Каталог;
- 3) обезбеди уџбенике на језику и писму националне мањине и уџбеник са прилагођеним садржајем и/или форматом за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом, уколико се изабере уџбеник тог издавача, у довољном броју примерака према исказаним потребама школа и корисника, за четири наредне школске године од године у којој је објављен Каталог;
- 4) учини уџбеник доступним продајној мрежи, најкасније до 15. августа текуће за наредну школску годину;
- 5) учини доступним продајној мрежи превод одобреног уџбеника са српског на језик и писмо националне мањине и одобрени уџбеник који се штампа са прилагођеним садржајем и/или форматом, до почетка наредне школске године;
- 6) примерак уџбеника из Каталога достави Заводу и библиотекама високошколских установа које реализују студијске програме за образовање наставника, најкасније до 15. августа године у којој је уџбеник објављен у Каталогу;

- 7) прати квалитет својих уџбеника и мишљења њихових корисника, као и да евиденцију о том праћењу ставља на увид јавности за сваку школску годину, најкасније у року од шест месеци од дана завршетка школске године;
- 8) уплати средства у висини од 2% од нето прихода оствареног од продаје уџбеника у претходној календарској години најкасније до 31. марта текуће године.

Средства од таксе из става 4. тачка 8) овог члана, приход су буџета Републике Србије и уплаћују се на рачун прописан за уплату јавних прихода, а користе се за намене утврђене чланом 9. овог закона.

Као средство обезбеђења за испуњење обавезе из става 4. тачка 8) овог члана, издавач најкасније до 1. јуна године у којој се објављује Каталог, доставља Министарству меницу у висини од 2% од пројектованог нето прихода, који се израчунава на основу тиража који представља број уџбеника потребан за све ученике који похађају школе које су изабрале уџбенике тог издавача пре објављивања Каталога, за једну школску годину.

Обавезе издавача из става 4. тач. 1)–5) овог члана односе се и на издаваче чији су приручници и наставни материјали уврштени у Каталог приручника и наставних материјала.

Уколико издавач не испуни обавезе из става 4. тач. 1)–5) и тачке 8) овог члана, Министарство ће активирати меницу, а средства на која гласи меница ће употребити за обезбеђивање уџбеника, у складу са овим законом.

Садржина уџбеника објављеног у Каталогу

Члан 38.

Уџбеник који је објављен у Каталогу, осим података утврђених прописима о издавању публикација, садржи и:

- 1) наслов;
- 2) назив предмета или области, разред и врсту школе за коју се издаје;
- 3) број и датум акта којим је рукопис одобрен за издавање и употребу у школи;
- 4) посебне напомене у вези са издавањем и коришћењем.

Одредбе овог члана сходно се примењују на приручнике и наставна средства, додатна наставна средства, наставна помагала, дидактичка средства и дидактичка игровна средства.

Ново издање уџбеника

Члан 39.

Ново издање уџбеника које се штампа са непромењеним садржајем, не подлеже поновном одобравању.

Променом садржаја из става 1. овог члана, не сматра се:

- 1) исправљање грешака и омашки у тексту (имена, називи, бројеви, правописне грешке, застареле илустрације и сл.);
- 2) измене и/или допуне које настају из потребе да се изврши усклађивање са променом прописа, изузев прописа који се односе на Стандарде, План уџбеника и наставни план и програм;

- 3) измене и/или допуне на основу званичних података (научни подаци, мерне јединице, техничке, технолошке и друге ознаке);
- 4) унапређивање дидактичког обликовања уџбеника којим се мења, односно допуњује највише до 5% садржаја.

Издавач најкасније до 15. маја текуће године за наредну школску годину подноси Министарству захтев за утврђивање да ново издање одобреног уџбеника садржи измене и допуне у складу са ставом 2. овог члана.

Уз захтев, издавач у четири примерка у штампаној и електронској форми доставља одобрени уџбеник, рукопис новог издања уџбеника, образложење измена и допуна уџбеника и доказ о уплати таксе.

Министарство, у року од 10 радних дана од дана пријема захтева из става 3. овог члана, доставља Заводу у три примерка одобрени уџбеник, рукопис новог издања уџбеника у штампаној и електронској форми и образложење измена и допуна уџбеника.

Завод у року од 30 дана од дана пријема захтева издавача, доставља Министарству и издавачу стручно мишљење комисије коју формира из реда запослених да је ново издање уџбеника измењено у складу са ставом 2. овог члана и да не подлеже поновном одобравању, односно да предати рукопис не представља ново издање уџбеника у складу са ставом 2. овог члана.

Уколико у Заводу нису запослена лица са одговарајућим образовањем, могу се ангажовати лица са Листе оцењивача.

Министар у року од 15 дана од дана пријема стручног мишљења из става 6. овог члана доноси решење, којим утврђује да ли ново издање уџбеника представља издање које се штампа са непромењеним садржајем.

Претходно издање уџбеника из става 2. тачка 4) овог члана који има ново издање, остаје у употреби.

Решење из става 8. овог члана уноси се у Каталог.

Одредбе овог члана сходно се примењују и на уџбенике које одобрава Покрајински секретаријат.

Одредбе ст. 4–8. овог члана сходно се примењују на поступак одобравања уџбеника из члана 20. ст. 14–16. овог закона.

Висину таксе из става 4. овог члана утврђује министар, на предлог Завода.

Средства од таксе из става 4. овог члана, приход су буџета Републике Србије и уплаћују се на рачун прописан за уплату јавних прихода.

VII. ПОВЛАЧЕЊЕ УЏБЕНИКА ИЗ УПОТРЕБЕ

Члан 40.

Уџбеник се повлачи из употребе у случају:

- 1) да није објављен у складу са одобреним рукописом;
- 2) из члана 32. овог закона (повреда ауторског права);
- 3) да издавач не обезбеди изабрани уџбеник према исказаним потребама школа, у складу са овим законом.

Захтев за повлачење уџбеника свако заинтересовано правно или физичко лице и државни орган може поднети Министарству.

У случају подношења захтева за повлачење уџбеника из разлога утврђеног ставом 1. тачка 1) овог члана, Министарство прибавља мишљење Завода у року од 30 дана од дана подношења захтева за повлачење уџбеника.

Министар доноси решење о повлачењу уџбеника, које је коначно у управном поступку.

Решењем из става 4. овог члана уџбеник се повлачи из употребе у року од 15 дана од дана доношења решења, о чему Министарство обавештава школе које користе повучени уџбеник.

Школе које су користиле уџбеник који је повучен из употребе, дужне су да у року од три радна дана од дана пријема решења из става 4. овог члана, изаберу други уџбеник из Каталога.

Школа о одлуци из става 6. овог члана обавештава Министарство, о чему Министарство у року од три дана обавештава издавача чији уџбеник је школа изабрала.

Изузетно, уколико у Каталогу односно Листи, постоји само уџбеник који је повучен из употребе, Министарство ће:

1) у случају из става 1. тачка 1) овог члана, наложити издавачу да о свом трошку објави уџбеник у складу са одобреним рукописом и замени повучене уџбенике најкасније у року од 30 дана од дана пријема решења, а у случају да издавач не поступи по налогу, Министарство ће активирати меницу;

2) у случају из става 1. тачка 2) овог члана донети решење којим се уџбеник повлачи на крају текуће школске године, а у случају да је правоснажном судском одлуком наложено да се предметни уџбеник одмах повуче из употребе, Министарство ће у року од три дана од дана сазнања за постојање правоснажне судске одлуке, затражити од издавача да у року од осам дана достави доказ да је на основу правоснажне судске одлуке исплатио накнаду власнику ауторских права, у супротном Министарство ће активирати меницу ради исплате накнаде власнику ауторског права како би се уџбеник користио до краја школске године;

3) у случају из става 1. тачка 3) овог члана, наложити јавном издавачу да припреми недостајући уџбеник, који ће се финансирати средствима из активираних меница издавача чији је уџбеник повучен.

Повучени уџбеник брише се из Каталога и Листе.

Одредбе овог члана сходно се примењују на уџбенике које је одобрио Покрајински секретаријат.

VIII. НАДЗОР

Члан 41.

Надзор над спровођењем овог закона врши Министарство, преко просветних инспектора, у складу са законом.

IX. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 42.

Новчаном казном од 1.000.000,00 до 2.000.000,00 динара казниће се за прекршај издавач – правно лице, односно предузетник, новчаном казном у износу од 250.000,00 од 500.000,00 динара ако:

1) достави лажну изјаву из члана 20. став 6. тачка 9) овог закона;

2) контактира и врши утицај на чланове Комисије у току поступка давања Стручне оцене (члан 22. став 13);

3) учини донацију, поклон или репрезентацију из члана 34. став 4. овог закона;

4) продаје уџбеник, приручник и наставни материјал по цени која је виша од највише малопродајне цене са ПДВ-ом (члан 35. став 6);

5) не достави меницу из члана 37. став 2. овог закона;

6) не достави меницу из члана 37. став 6. овог закона.

Новчаном казном од 100.000,00 до 1.000.000,00 динара казниће се за прекршај издавач – правно лице, односно предузетник, новчаном казном у износу од 50.000,00 од 250.000,00 динара ако:

1) не достави примерак одобреног уџбеника свим школским управама ради избора уџбеника (члан 16. став 8);

2) продаје уџбеник и приручник и наставне материјале, који се штампају на језику и писму националне мањине односно са прилагођеним садржајем и/или форматом за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом по већој малопродајној цени која је већа од највише малопродајне цене уџбеника и приручника и наставних материјала са ПДВ-ом на српском језику, односно чији се садржај и/или формат прилагођава;

3) не достави примерке уџбеника Заводу и универзитетским библиотекама универзитета који реализују студијске програме за образовање наставника (члан 37. став 4. тачка 6);

4) не прати квалитет уџбеника и не ставља евиденцију о праћењу на увид јавности за сваку школску годину (члан 37. став 4. тач. 7).

Новчаном казном од 50.000,00 до 150.000,00 динара казниће се одговорно лице издавача – правног лица за прекршај из ст. 1. и 2. овог члана.

Члан 43.

Новчаном казном од 100.000,00 до 1.000.000,00 динара казниће се за прекршај школа ако:

1) не користи изабрани уџбеник (члан 17. став 10);

2) користи приручник и наставни материјал који се не налази у Каталогу приручника и наставних материјала (члан 18. став 7);

3) не спроведе избор уџбеника у складу са чланом 33. овог закона;

4) посредује у продаји уџбеника уз накнаду (члан 34. став 2).

Новчаном казном од 200.000,00 до 1.000.000,00 динара казниће се за прекршај школа, односно предшколска установа, ако прими донацију, поклон или репрезентацију из члана 34. став 4. овог закона.

Новчаном казном од 50.000,00 до 150.000,00 динара казниће се и директор, односно одговорно лице школе за прекршај из става 1. овог члана.

Новчаном казном од 100.000,00 до 150.000,00 динара казниће се и директор, односно одговорно лице школе, односно предшколске установе, за прекршај из става 2. овог члана.

Новчаном казном од 50.000,00 до 150.000,00 динара казниће се лице које даје Стручну оцену квалитета, стручно мишљење, односно експертско мишљење, уколико:

- 1) да нетачну изјаву или одбије да потпише изјаву о сукобу интереса (члан 21. став 5. и члан 26. став 1);
- 2) не да Стручну оцену у складу са чланом 22. овог закона;
- 3) не да стручно мишљење, у складу са чланом 24. овог закона;
- 4) не да експертско мишљење у складу са чланом 25. овог закона.

Х. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 44.

Подзаконски акти за спровођење овог закона донеће се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона, осим:

- 1) акта из члана 13. ст. 4–7. овог закона који ће бити донети у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона;
- 2) акта из члана 15. став 3. овог закона који ће бити донет у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона;
- 3) акта из члана 21. став 15. овог закона, који ће бити донет у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 45.

Поступци за одобравање рукописа уџбеника који су започети по прописима који су важили до ступања на снагу овог закона окончаће се по прописима према којима су започети.

Приручници и наставни материјал за образовање одраслих припремљени у оквиру пројекта „Друга шанса – Развој система функционалног основног образовања одраслих” остају у употреби, бесплатни су за полазнике и могу се преузети у електронској форми са званичне интернет странице Министарства.

Удружења школа које реализују програм основног образовања одраслих могу да штампају приручнике и наставни материјал из става 2. овог члана.

Приручници и наставни материјал из става 2. овог члана могу се финансирати у складу са одлуком Владе из члана 9. овог закона или из других извора.

Члан 46.

Министарство ће расписати јавни позив за избор чланова Листе оцењивача у року од 30 дана од дана ступања на снагу подзаконског акта из члана 21. став 15. овог закона.

Избор чланова Листе оцењивача окончаће се у року од три месеца од дана објављивања јавног позива из става 1. овог члана.

Изузетно од члана 21. став 5. овог закона, на јавни позив из става 1. овог члана могу се пријавити и лица која су аутори, запослени, ангажовани или пословно повезани, укључујући и друге облике плаћене сарадње са издавачем уџбеника који су одобрени по прописима који су важили до ступања на снагу овог закона.

Лица из става 3. овог члана не могу бити аутори, запослени, ангажовани или пословно повезани, укључујући и друге облике плаћене сарадње са издавачем уџбеника након пријаве на јавни позив из став 1. овог члана.

Члан 47.

Јавни позив за подношење захтева за одобравање уџбеника који ће се користити почев од школске 2019/2020. Министарство ће расписати у року од две године од ступања на снагу подзаконских аката из члана 13. ст. 4–7. и члана 15. став 3. овог закона.

Јавни позив за подношење захтева за одобравање недостајућих уџбеника и приручника и наставних материјала, Министарство ће расписати у року од месец дана од дана ступања на снагу подзаконских аката из члана 13. ст. 4–7. и члана 15. став 3. овог закона.

Јавни позив за избор уџбеника који ће се користити од школске 2016/2017. до 2018/2019. године, Министарство ће расписати у року од три месеца од ступања на снагу овог закона.

На јавни позив из става 3. овог члана, могу да се јаве издавачи чији су уџбеници одобрени у складу са прописима коју су важили до ступања на снагу овог закона. У пријави на овај јавни позив, издавачи наводе одобрене уџбенике са којим ће учествовати у избору и достављају изјаве из члана 20. став 6. тач. 4)–8) овог закона.

На поступак избора, издавања, повлачења и праћења уџбеника из става 4. овог члана, примењују се одредбе овог закона.

Члан 48.

Захтев за одобравање рукописа уџбеника за школску 2016/2017. годину подноси се у року од 30 дана почев од 1. септембра 2015. године, у складу са прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона и чланом 20. став 19. овог закона.

Члан 49.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о уџбеницима и другим наставним средствима („Службени гласник РС”, број 72/09).

Подзаконски акти донети до ступања на снагу овог закона остају на снази до доношења прописа на основу овог закона.

Члан 50.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.